

Бублик Н. С.,

доцент кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань ННІ права та підготовки працівників НП
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук

Бразалук В. П.,

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність теми обумовлена тим, що сьогоденні умови життя кожного українця зазнали суттєвих змін. Введений в країні військовий стан торкнувся всіх сфер суспільного життя. Серед них зазнало зміни й кримінальне процесуальне законодавство. Тому, в складних реаліях війни потрібно було оптимізувати роботу правоохоронних органів, не гаючи часу, і внести низку відповідних змін до чинного кримінального процесуального законодавства.

Враховуючи ситуацію в країні, Верховна Рада України в найкоротші терміни ухвалила низку законодавчих актів, у тому числі безпосередньо стосовно питань, пов'язаних із регулюванням кримінального провадження в умовах військового стану. Насамперед, з 1 травня 2022 року Законом України від № 2201-ІХ «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану». В свою чергу, цим законом було внесено певні зміни до чинного Кримінального процесуального кодексу України, а саме змінено назву розділу ІХ-І Кримінального процесуального кодексу України на «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану», а також доповнено зміст ст. 615 КК України. Вважаємо за необхідне проаналізувати та звернути увагу на ключові зміни, які внесені у зв'язку з введенням воєнного стану на території України.

Насамперед, з'явилися особливості внесення відомостей до ЄРДР, а саме: відповідно до п. 1 ч. 1 ст.615 КПК України, у разі відсутності технічної можливості доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань- рішення про початок досудового розслідування приймає слідчий, дізнавач або прокурор про що виноситься відповідна постанова, яка має містити дані

відповідно до ч. 5 ст. 214 КПК України. У таких випадках інформація, що підлягає внесенню до ЄРДР, вноситься за першої ж наявної можливості [1].

По-друге, у п. 2 ч. 1 ст. 615 КПК України, законодавець значно розширив повноваження керівника прокуратури, оскільки надав йому можливість вирішувати низку окремих питань, які раніше належали виключно до компетенції слідчого судді. Рішення відповідного керівника органу прокуратури щодо вирішення зазначених питань має бути прийняте у формі постанови, яка повинна бути обґрунтованою та правомірною [1].

Важливо звернути увагу й на деякі особливості використання показань, отриманих у ході допиту, оскільки, якщо взяти до уваги положення ч. 4 ст. 95 КПК України, в якій йдеться про те, що суд може ґрунтувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприйняв у ході судового засідання або отримав у порядку, встановленому ст.225 КПК України, то суд немає права обґрунтовувати судові рішення показами, даними слідчим, прокурором, або посилатися на них, крім порядку отримання показань, визначеного ст. 615 КПК України [2].

У частині 11 ст.615 КПК України зазначено, що показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі при одночасному допиті двох або більше вже допитаних осіб у кримінальному провадженні, що проводиться в умовах військового стану, можуть бути використані як докази в суді тільки за умов, якщо хід та результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації, а також показання, отримані при допиті підозрюваного, у тому числі при одночасному допиті двох або більше вже допитаних осіб у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах військового стану, можуть бути використані як докази в суді тільки у разі, якщо у такому допиті брав участь захисник, а перебіг і результати допиту фіксувалися наявними технічними засобами відео фіксації [1].

Слід акцентувати увагу на тому, що виникли й певні особливості проведення слідчих (розшукових) дій, саме: відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України у невідкладних випадках огляд місця події може бути проведений до винесення дізнавачем, слідчим, прокурором постанови про початок досудового розслідування. А сама постанова виноситься відразу після завершення огляду [2].

Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 615 КПК України процесуальні дії під час досудового розслідування у кримінальному провадженні фіксуються у відповідних процесуальних документах, а також з використанням технічних засобів фіксації кримінального провадження, за винятком випадків, коли фіксування за допомогою технічних засобів є неможливим за технічних причин. При неможливості складання процесуальних документів про хід та результати слідчих (розшукових) дій або інших процесуальних не пізніше ніж протягом сімдесяти двох годин після завершення таких слідчих (розшукових) чи відповідних процесуальних дій проводиться запис (фіксування) доступними технічними засобами з

подальшим складанням відповідного протоколу. [1].

Окремі особливості торкнулися й огляду та обшуку житла чи іншого володіння особи, а також обшуку особи, (п. 3 ч. 1 ст. 615 КПК України), а саме: під час обшуку чи огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, якщо участь понятих об'єктивно неможлива або пов'язана з можливою загрозою їх життю чи здоров'ю, то відповідні слідчі (розшукові) дії провадяться без залучення понятих. У такому разі обов'язково необхідно фіксувати хід та результати обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи з використанням доступних технічних засобів за допомогою безперервного відеозапису [2].

Отже, з урахуванням усіх викликів та труднощів, що виникли в умовах воєнного часу на території нашої країни, кримінальне процесуальне законодавство України зазнало низки певних змін та доповнень, спрямованих на оптимізацію розслідування кримінального провадження. в умовах воєнного стану. Законодавчий процес явище динамічне, тому законодавство в нашій країні зазнало певних змін і доповнення не тільки в кримінальній процесуальній сфері, а й у інших правових сферах життя суспільства. Саме тому кожен правник в нашій державі має уважно розглянути та вивчити актуальні положення чинного законодавства, оскільки в сучасних умовах відбувається значна кількість змін у законодавстві, спрямованих на оптимізацію всіх сфер суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (дата звернення: 20.11.2022)
2. Закон України № 2201-IX від 14.04.2022 р. «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (дата звернення: 20.11.2022)